

Handlingsplan 2021

FORORD

Handlingsplan 2021

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har hermed glæden af at kunne præsentere sin handlingsplan for 2021. Handlingsplanen har til formål at give EVA's interessenter et indblik i, hvilke emner instituttet sætter fokus på i 2021.

Tre langsigtede ambitioner

Afsættet for handlingsplanen er EVA's strategi, der beskriver tre vigtige ambitioner for instituttets arbejde med at gøre danske uddannelser og dagtilbud bedre:

1. Vi leverer vidensbaserede bidrag til løsninger til fremtidens uddannelser og dagtilbud

Det er en strategisk prioritet for EVA at levere viden og analyser, som gør beslutningstagere og professionelle klogere på, hvorfor givne udfordringer opstår, og ikke mindst hvordan man kan arbejde for bedst muligt at imødekomme disse. I den forbindelse vil EVA også i 2021 have særligt fokus på at udvikle og udvide EVA's repertoire af videns- og formidlingsprodukter, så vores viden når bedst muligt ud til de relevante målgrupper.

2. Vi leverer viden, som går på tværs af uddannelses- og dagtilbudssystemet

EVA har en unik position i forhold til at kunne se på tværs af niveauerne inden for uddannelse og dagtilbud. I 2021 samler EVA kræfterne om en række tværgående temaer, der sætter fokus på væsentlige udviklingsområder for dagtilbuds- og uddannelsessystemet i sin sammenhæng.

3. Vi er anerkendte og anvendte eksperter på vores felt

Det vil også i 2021 være et fokuspunkt for EVA at stille viden om instituttets ekspertområder til rådighed som et afsæt, når beslutninger om fremtidens uddannelser og dagtilbud skal træffes.

Handlingsplanens byggesten

EVA's handlingsplan er opbygget af to forskellige elementer: ekspertområder og temaer.

Et *ekspertområde* er et overordnet fagligt felt, som EVA har dyb viden om. I løbet af året formidler vi både eksisterende og ny viden om disse ekspertområder til den offentlige debat, beslutningstagere og praktikere.

Et *tema* er et særligt fokusområde for 2021, som vi prioriterer at udforske gennem én eller flere større undersøgelser eller evalueringer af den faglige tematik. De valgte temaer er hver især relateret til de overordnede ekspertområder og bidrager gennem større, fokuserede analyser til at udvikle disse.

På de kommende sider anvendes endvidere betegnelsen *fortløbende projekt* til at beskrive de undersøgelser eller evalueringer (fx forløbsstudier), der løber over flere år. Disse er allerede igangsat med afsæt i et valgt tema og som led i en tidligere handlingsplan.

Foruden vidensproduktion deltager EVA i en række netværk med andre organisationer, der arbejder med uddannelse, evaluering og kvalitetsudvikling, ligesom vi deltager i aktiviteter og konferencer i samarbejde med nationale og internationale organisationer. Deltagelsen i netværk mv. har til formål at styrke EVA's position som nationalt videnscenter for den internationale udvikling på dagtilbuds- og uddannelsesområdet og inden for evaluering. Desuden giver netværksdeltagelsen os mulighed for at formidle danske forhold og succeser og dermed bidrage til den internationale udvikling på området.

INDHOLD

Handlingsplan 2021

1	Tværgående virke	6
2	Dagtilbud for børn	9
3	Grundskole	13
4	Ungdomsuddannelse	17
5	Videregående uddannelse	20
6	Voksen- og efteruddannelse	24

1 Tværgående virke

EVA har en unik position i forhold til at se på tværs af niveauerne inden for dagtilbuds- og uddannelsessystemet. EVA vil i 2021 samle kræfterne på tværs af instituttet om at udforske nedenstående prioriterede temaer, der samlet set spænder over næsten alle niveauer i dagtilbuds- og uddannelsessystemet.

Modeller for overgange fra dagtilbud til skole

Kommunerne benytter sig i dag af forskellige modeller for overgangen fra dagtilbud til skole. Modellerne adskiller sig blandt andet i forhold til, hvornår barnet begynder i skolen og SFO'en, hvordan der overleveres information om barnet, og om der følger en kendt voksen med fra dagtilbuddet. Vi ved fra tidligere undersøgelser og en igangværende EVA-undersøgelse en del om udbredelsen af forskellige overgangsmodeller. Til gengæld har vi begrænset viden om indholdet i modellerne og de pædagogiske intentioner, samt hvordan overgangen opleves af børn, forældre og professionelle. Med dette tema ønsker EVA derfor at undersøge forskellige perspektiver på overgange med fokus på børnenes oplevelser – særligt børn i udsatte positioner.

Erhvervsuddannelsernes samarbejde med grundskoler om undervisning i udskolingen

Det er en politisk højt prioriteret ambition, at alle elever får mulighed for at arbejde med og udvikle praktiske kompetencer i grundskolen, dels for at styrke en bredere palette af kompetencer hos eleverne end de traditionelt såkaldt ”boglige” kompetencer, dels med henblik på, at flere elever vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen.

Et element i dette arbejde handler om at integrere de arbejds- og læringsformer, som findes i erhvervsuddannelserne, i undervisningen i de ældste klasser i grundskolen. Erhvervsuddannelserne samarbejder eksempelvis med skoler eller kommuner om valgfag, projektarbejde eller længere undervisningsforløb, herunder som en del af *Åben Skole*. Med temaet ønsker EVA at undersøge, hvordan disse samarbejder fungerer, hvor udbredte forskellige samarbejdsmodeller er, og hvad eleverne får ud af undervisning, der er tilrettelagt i samarbejde med en erhvervsskole, herunder om denne form for samarbejde kan have indflydelse på elevernes opfattelse af erhvervsuddannelserne og i sidste ende påvirke deres uddannelsesvalg.

Inklusion og eksklusion i dagtilbud og uddannelsessystemet

Der er fortløbende behov for at have fokus på, hvordan vi gennem hele uddannelsessystemet tilrettelægger læringsmiljøer, som sikrer deltagelsesmuligheder for børn, unge og voksne med forskellige typer af udfordringer, eller som befinder sig i udsatte positioner. EVA sætter derfor særskilt fo-

kus på dette felt, dels ved at sikre tværgående videndeling og kvalificering af igangværende undersøgelser under dette tema, dels hvor det er relevant at igangsætte mindre, supplerende undersøgelser. Det kan fx vise sig relevant at supplere EVA's igangværende undersøgelse om ordblinde eller at udvide det aktuelle tema om fleksible undervisningstilbud for elever med særlige behov.

Betydningen af nødundervisning under coronakrisen for digitaliseringen af undervisningen

Med dette tema vil EVA sætte fokus på erfaringerne med at omlægge undervisningen under coronakrisen i 2020, hvor landets skoler og uddannelsesinstitutioner lukkede ned for undervisningen, som vi normalt kender den, i flere måneder. På tværs af det danske uddannelsessystem sendte nødundervisningen under coronakrisen undervisere ud i et stort eksperiment med at omlægge deres undervisning til online forløb og anvende – for mange – nye digitale læringsaktiviteter som det centrale element i undervisningen. Under dette tema vil EVA på baggrund af de mange erfaringsopsamlinger, som er foretaget af forskellige aktører på tværs af uddannelsessystemet i ind- og udland, under og umiddelbart efter coronakrisen skabe en ramme for fælles læring på tværs af uddannelsessektoren. Det kunne fx ske gennem en national konference.

2 Dagtilbud for børn

På dagtilbudsområdet vil EVA i 2021 fortsætte sit fokus på at understøtte vidensbaseret praksis samt sætte fokus på barnets perspektiv og samarbejde mellem ledere og personale, som er bærende elementer i den styrkede pædagogiske læreplan.

Overordnede ekspertområder

Vi vil i 2021 formidle både eksisterende og ny viden om følgende ekspertområder:

Kvalitet i dagtilbud

Der er en stadigt stigende opmærksomhed på dansk og international viden om, at stærke læringsmiljøer af høj kvalitet i dagtilbud gør en forskel for børns udvikling og trivsel – både her og nu, i skolen og langt ind i voksenlivet. EVA formidler løbende viden om, hvad der har betydning for at skabe god kvalitet, og hvordan arbejdet med dette kan organiseres, prioriteres og tilrettelægges på dagtilbudsområdet. EVA fortsætter sit fokus på dels at tilvejebringe ny viden om, hvad kvalitet i dagtilbud er, og hvordan det kan undersøges, samt dels at styrke brugen af denne viden i udviklingen af praksis.

Evalueringskultur

En systematisk opfølgning på den pædagogiske praksis og børns trivsel, udvikling og læring er afgørende for kontinuerligt at udvikle og sikre kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø. EVA fortsætter sit fokus på, hvordan der skabes en stærk evaluerende pædagogisk praksis i forbindelse med den styrkede pædagogiske læreplan, hvordan data anvendes i forbindelse med evaluering, samt udbredelsen og anvendelsen af børneperspektiver i evaluering.

Det sammenhængende børneliv

Sammenhæng er vigtig for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børn oplever en række skift i løbet af deres dagtilbudsliv. Der er både de små overgange i dagtilbudshverdagen mellem aktiviteter, rutiner og leg, de daglige overgange mellem dagtilbud og hjem, og de store overgange fra hjem til dagpleje eller vuggestue, videre til børnehaven og endelig med opstart i henholdsvis SFO og skole. Disse overgange indeholder et potentiale for læring og udvikling, men kan også indebære en række udfordringer for børn og deres familier. EVA fortsætter sit fokus på at understøtte det sammenhængende børneliv – blandt andet ved at sætte fokus på god faglig ledelse, forældresamarbejde og samarbejde mellem centrale aktører i kommunen.

Prioriterede temaer i 2021 – dagtilbud

EVA vil i 2021 gennemføre diverse større undersøgelser og projekter inden for følgende prioriterede temaer:

Børneperspektiver på hverdagen

I Danmark har vi en lovgivning, der slår fast, at børns oplevelser og perspektiver skal inddrages i arbejdet med at skabe et godt pædagogisk læringsmiljø. I tråd med dette giver FN's Børnekonvention børn ret til at udtrykke sig og blive hørt. Samtidig viser forskning, at børn, der bliver lyttet til og inddraget i udformningen af hverdagen, trives bedre, ligesom undersøgelser peger på, at børnenes perspektiver kan styrke det pædagogiske blik for faglighed og kvalitet. Det er nemlig børnene selv, der bedre end nogen andre ved, hvordan den pædagogiske hverdag påvirker dem og opleves, fra de bliver afleveret om morgenen, til de bliver hentet igen om eftermiddagen. Der er i de seneste år kommet mere fokus på og forskning i børns perspektiver på deres hverdag i dagtilbud, men der mangler fortsat systematisk indsamlet viden om børneperspektiver på blandt andet de mange små overgange i løbet af dagen mellem leg, aktiviteter og rutiner. EVA vil med dette tema sætte fokus, hvad børnene selv oplever som betydningsfuldt og tillægger værdi i hverdagen, og hvordan deres perspektiver kan bruges som afsæt for udvikling af praksis.

Samarbejde om udvikling af pædagogiske læringsmiljøer

Et professionelt samarbejde i dagtilbud har stor betydning for udvikling af pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet til gavn for alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den styrkede pædagogiske læreplan understreger et fælles ansvar for udviklingen af pædagogisk praksis, idet det fremhæves, at der skal etableres en evalueringskultur. Dermed stilles nye krav til samarbejdet i dagtilbuddene og til de daglige ledere, der skal understøtte samarbejdet mellem pædagogisk personale, der ofte har meget forskellige uddannelsesbaggrunde, erfaringer fra praksis og faglig viden, og hvor der ofte er en stor andel af personale uden pædagogisk uddannelse. Det giver samarbejdet særlige vilkår, som er særegne for dagtilbudsområdet. EVA vil derfor sætte fokus på, hvordan dagtilbud konkret samarbejder om at udvikle pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet. Det gælder blandt andet udvikling af viden om, hvordan dagtilbud kan fremme en videns- og erfaringsbaseret samarbejdskultur.

Fortløbende projekt

Formidling af forskning i dagtilbud

Med henblik på at sikre, at det pædagogiske arbejde på dagtilbudsområdet i højere grad er baseret på viden, har EVA siden 2007 samlet kvalitetsvurderet aktuel forskning i databasen *Nordic Base of Early Childhood Education and Care* (www.nb-ecec.dk). EVA vil i samarbejde med Utdanningsdirektoratet i Norge fortsat have fokus på udbredelsen og anvendelsen af databasen i målgruppen, som omfatter studerende, undervisere og forskere på pædagogiske uddannelser, pædagogisk personale i dagtilbud samt kommunale og nationale beslutningstagere. I forlængelse af forskningskortlægningen og EVA's internationale samarbejde har EVA siden 2008 formidlet udvalgte forskningsresultater til pædagogiske ledere på dagtilbudsområdet, blandt

andet i tematiske magasiner. EVA vil kontinuerligt fokusere på udbredelsen og anvendelsen af formidlingen af viden i målgruppen.

3 Grundskole

EVA har på grundskoleområdet særligt fokus på kernen i skolen, nemlig den gode og motiverende undervisning for alle elever. Samtidig kaster vi lys over de organisatoriske forhold, som er af særlig betydning for undervisningen, eksempelvis lærernes samarbejde i team. Derudover prioriteres et særskilt fokus på aktuelle temaer som fx fleksible organiseringer i forbindelse med etableringen af inkluderende læringsmiljøer. EVA vil endvidere fortsat have særlig opmærksomhed på *elevernes* perspektiv på den daglige undervisning og skolehverdagen som helhed.

Overordnede ekspertområder

Vi vil i 2021 formidle både eksisterende og ny viden om følgende ekspertområder:

God og motiverende undervisning

Viden om den gode og motiverende undervisning er grundlaget for et professionelt arbejde i grundskolen. EVA udvikler og vedligeholder viden om, hvordan man kan udvikle den gode og motiverende undervisning og det gode læringsmiljø, således at det udfordrer og udvikler elevernes forskellige læringsforudsætninger og dermed deres udbytte af undervisningen. Aktuelt vil arbejdet med god og motiverende undervisning rumme temaer som fx praksis for tidlig fremmedsprogsundervisning samt lærernes arbejde med udvikling af den daglige undervisning.

Ledelse, samarbejde og skoleudvikling

Forudsætningen for at kunne skabe en professionel skole og skolekultur, hvor arbejdet med elevernes læring er i centrum, er dygtig ledelse og et konstruktivt samarbejde både indadtil og udadtil. EVA udvikler og vedligeholder viden om skolens ledelse og organisation og bidrager herigennem til det aktuelle arbejde med fx at udvikle læreres og pædagogers professionelle læringsmuligheder i skolen. I 2021 vil arbejdet med ledelse, samarbejde og skoleudvikling have særskilt fokus på de nye lærere i skolen samt udvikling af lærernes kompetencer og undervisningen via samarbejde i team.

Inkluderende læringsmiljøer

At undervise elever med særlige behov, fx elever med læringsvanskeligheder eller tosprogede elever, kræver en specifik faglig indsigt og en viden om, hvilke indsatser og tiltag som er gunstige i forhold til at skabe et inkluderende læringsmiljø for alle børn. EVA udvikler og vedligeholder viden om, hvordan man kan skabe rammer og konkrete pædagogiske tiltag, som understøtter en givende og inkluderende undervisning for elever med særlige behov. Aktuelt vil arbejdet med inkluderende læringsmiljøer rumme temaer som undervisning af tosprogede samt fleksible undervisningstilbud i forhold til arbejdet med inklusion.

Overgange

EVA udvikler og formidler viden om overgangene til og fra grundskolen. Vellykkede overgange mellem henholdsvis dagtilbud og grundskole og mellem grundskole og ungdomsuddannelse er en forudsætning for et godt uddannelsesforløb. Her er det fx væsentligt at have fokus på, hvordan børn og unge oplever uddannelsessystemets overgange, og hvad de professionelle kan gøre for at skabe så givende forløb som muligt – både organisatorisk, i forhold til samarbejde og med hensyn til den konkrete undervisning.

Prioriterede temaer i 2021 – grundskole

EVA vil i 2021 gennemføre diverse større undersøgelser og projekter inden for følgende prioriterede temaer:

Fleksible undervisningstilbud for elever med særlige behov

Den politiske målsætning er, at flest mulig elever undervises i almensektoren. I den forbindelse udvikler kommuner og skoler forskellige alternativer til de eksisterende segregerede tilbud (dvs. specialklasser eller specialskoler). De fleksible undervisningstilbud skal sikre bedst mulig trivsel samt faglig og social udvikling. Særligt vigtigt bliver det, hvordan sådanne tilbud fungerer i praksis, og hvorvidt eleverne oplever sammenhæng i deres hverdag, og at de udvikler meningsfulde relationer til både kammerater og voksne.

Med et tema om fleksible undervisningstilbud for elever med særlige behov ønsker EVA at se nærmere på de erfaringer, som skoler gør sig med at arbejde fleksibelt med at imødekomme elevernes behov og styrke deres tilknytning til almenmiljøet. Temaet kan fx belyse, hvilke organisationsformer der tages i brug i forhold til specifikke elevgrupper (fx elever med autisme, elever med generelle indlæringsvanskeligheder); hvordan de special- og almenpædagogiske kompetencer bringes i spil for at sikre de gode løsninger for eleverne, samt hvilke muligheder og udfordringer skolerne oplever i de konkrete løsningsmodeller.

Elevperspektiver tiltænkes en fremtrædende rolle i temaet. Hvordan oplever elever med særlige behov deres muligheder for at deltage i og bidrage til de faglige fællesskaber, de indgår i? Oplever de, at de får tilstrækkelig støtte, og møder de passende udfordringer? Hvordan oplever eleverne de sociale fællesskaber i og uden for skolen?

Nye lærere i grundskolen

Læreres kvalifikationer i form af viden og kompetencer er én af de væsentligste faktorer til at forklare elevers udbytte af undervisning. Derfor er det afgørende, at det er attraktivt at vælge læreruddannelsen som uddannelsesvej, og at folkeskolen formår at tiltrække og fastholde de nye lærere, der uddannes. Undersøgelser foretaget inden for de seneste år viser, at en stor andel af de nye lærere forlader folkeskolen efter kort tid, og at der mangler viden om, hvordan kommuner og skoler kan gå til opgaven med at fastholde de nye lærere på en god måde. Ambitionen med dette tema er derfor at kvalificere modtagelsen og de fortsatte professionelle udviklingsmuligheder for nye lærere.

Arbejdet med temaet vil samle op på den eksisterende forskning vedrørende nye læreres start i professionen og derved give et overblik over den forskelligartede praksis, som de nye lærere møder. Derudover vil arbejdet med temaet bidrage med ny viden om, hvordan kommuner og skoler kan organisere modtagelsen af nye lærere på en god måde, og hvilke forhold der er vigtige at være opmærksomme på i den forbindelse. Arbejdet med temaet skal være med til at understøtte, at nye lærere får en god start og fastholdes i professionen, samtidig med at temaet skal bidrage til, at skolerne drager nytte af de faglige perspektiver, som de nye lærere bringer med ind i skolen.

4 Ungdomsuddannelse

I 2021 har EVA særligt fokus på de store forandringer af uddannelseslandskabet på det forberedende område og vejledningsområdet.

Overordnede ekspertområder

Vi vil i 2021 formidle både eksisterende og ny viden om følgende ekspertområder:

Unge uddannelsesvalg, overgange og optagelse

EVA har løbende fokus på, hvad der har betydning for de unges uddannelsesvalg og -forløb, og hvordan grundskoler, ungdomsuddannelser, uddannelsesvejledere og videregående uddannelser kan arbejde med at understøtte og kvalificere de unges valgprocesser og overgange. I 2021 vil vi arbejde med emner såsom elevfordeling på ungdomsuddannelserne, vejledning og reformen af de forberedende tilbud (Forberedende grunduddannelse; FGU).

God og motiverende undervisning på ungdomsuddannelserne

Viden om god og motiverende undervisning er afgørende for, at ungdomsuddannelserne kan leve op til ambitionerne om, at alle elever skal blive så dygtige, som de kan, og om at understøtte en god elevtrivsel. EVA videreudvikler og vedligeholder viden om, hvordan man på ungdomsuddannelserne kan tilrettelægge undervisning og læringsmiljøer, der rykker alle elever fagligt og dannelsesmæssigt, og som understøtter, at eleverne trives fagligt og socialt. I 2021 vil vi arbejde med emner som trivsel, motivation og elevinddragelse på ungdomsuddannelserne.

Faglighed og dannelse

Unge faglighed og dannelse er til stadighed til debat. EVA videreudvikler og vedligeholder viden om unges faglighed og dannelse, og hvordan nye faglige krav omsættes i undervisningen og den pædagogiske praksis på ungdomsuddannelserne. I 2021 vil vi arbejde med emner såsom praktiske kompetencer, digitale kompetencer, kreativitet og demokratisk dannelse.

Ledelse, samarbejde og skoleudvikling

Et godt, professionelt samarbejde mellem lærere og ledelse og en løbende udvikling af skolens praksis er afgørende for at skabe et godt læringsmiljø på ungdomsuddannelserne. EVA videreudvikler viden om ledelse, organisering og styring på ungdomsuddannelserne, herunder hvordan uddannelserne kan arbejde med skoleudvikling og kvalitetsudvikling, der fremmer et godt, professionelt læringsmiljø og en fælles læringskultur. I 2021 vil vi arbejde med emner såsom organisering af vejledningsindsatser og overgange i uddannelsessystemet samt samarbejde mellem grundskoler og erhvervsuddannelser.

Prioriterede temaer i 2021 – ungdomsuddannelse

EVA vil i 2021 gennemføre diverse større undersøgelser og projekter inden for følgende prioriterede temaer:

Den forberedende grunduddannelse (FGU)

Den nye, forberedende grunduddannelse tog imod de første elever i august 2019 med det formål at ruste dem til at gå videre til enten ungdomsuddannelse eller arbejde. Det meget omfattende arbejde med den nye uddannelse i nye institutionelle rammer er godt i gang, og EVA følger arbejdet i det overordnede evaluerings- og følgeforskningsprogram, der gennemføres for Børne- og Undervisningsministeriet.

EVA ønsker – som supplement til evaluerings- og følgeforskningsprogrammet – at bidrage med viden, der kan kvalificere de fagprofessionelles arbejde i FGU. De tre forskellige uddannelsesspor i FGU forudsætter udvikling af en ny profession, der kobler undervisning i almene fag som dansk og matematik med konkrete, praksisnære aktiviteter. Sektoren står over for en stor opgave med behov for viden om, hvordan man inden for rammerne af FGU kan skabe god og motiverende undervisning og uddannelsesforløb, der understøtter elevernes motivation og lyst til læring, fællesskaber og deres videre skridt i retning af uddannelse eller job. Det er vurderingen, at der vil være behov for at samle op på de foreløbige erfaringer med at virkeliggøre disse pædagogiske, dannelsesmæssige og vejledningsmæssige ambitioner med FGU. EVA's arbejde med dette tema kan ligeledes supplere følgeforskningsprogrammet med viden om behov for justeringer af rammer og understøttelse af implementeringen på FGU-institutionerne.

Nye rammer for overgangen til ungdomsuddannelse

Vejledningsindsatsen er i disse år under forandring både organisatorisk og indholdsmæssigt. Uddannelsesvejlederne har siden 2019 været forankret i nye tværgående enheder – den Kommunale Ungeindsats (KUI) – som kommunerne har valgt at tilrettelægge meget forskelligt. Sideløbende er etableret et nationalt program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse, der skal fungere som en samlet retningsgivende ramme for indsatser relateret til valg af ungdomsuddannelse. Programmet skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen.

De forandrede målsætninger, indhold og rammer for overgangen til ungdomsuddannelse betyder, at der er behov for viden om, hvordan indsatserne understøtter de unges vej mod ungdomsuddannelse. Der er ikke siden 2016 gennemført brugerundersøgelser eller lignende evalueringer af uddannelsesvejledningen, og der vil derfor være et særligt behov for at sikre et elevperspektiv på den samlede vejlednings- og overgangsindsats. Dette gælder både udsatte unge, der skal opleve en sammenhængende indsats i overgangen, og helt almindelige unge, der oplever et stort behov for støtte i forbindelse med uddannelsesvalget.

5 Videregående uddannelse

EVA vil på det videregående uddannelsesområde i 2021 have fokus på at fastholde og videreudvikle sine ekspertpositioner inden for to temaer: praktik på velfærdsuddannelserne og overgang til arbejdsmarkedet. EVA fortsætter desuden forløbsundersøgelsen blandt studerende, som blev optaget på en videregående uddannelse i perioden 2016 til 2020. Undersøgelsen giver et unikt indblik i studerendes oplevelser og perspektiver i løbet af deres uddannelsesforløb.

Overordnede ekspertområder

Vi vil i 2021 formidle både eksisterende og ny viden om følgende ekspertområder:

Uddannelseskvalitet

EVA har i de seneste år haft fokus på emnet *uddannelseskvalitet* på en række forskellige måder, fx med fokus på de studerendes oplevelser af deres uddannelsesinstitutioner og undervisning gennem stærke surveyemetoder. Vi har opbygget bred viden om, hvordan de studerendes oplevelser relaterer sig til fx frafald og motivation. I 2021 vil vi fortsætte vores arbejde med at formidle denne viden til praksis og understøtte, at eksisterende viden bliver sat i spil i kvalitetsudviklingsarbejdet på uddannelsesinstitutionerne, fx gennem gå-hjem-arrangementer.

Optagelsessystemet og overgange til videregående uddannelse

De studerendes overgange mellem ungdomsuddannelser og videregående uddannelser er centrale for at sikre et godt og varigt match mellem ansøger og videregående uddannelse. Uddannelsespolitiske aktører debatterer jævnligt temaer som sabbatår, de unges studievalgproces samt optagelse, adgang og kvote 2 samt optagelsessystemet generelt. EVA har gennemført omfattende analyser af det danske optagelsessystem samt analyser af de studerendes studievalg og sabbatår. I forlængelse af disse analyser vil EVA bidrage med ekspertviden, der blandt andet kan understøtte arbejdet med at udvikle fremtidens optagelsesprocedurer på et solidt vidensgrundlag.

Trivsel (det gode studieliv)

Hvert år optager de videregående uddannelser godt 65.000 studerende, som har meget forskellige baggrunde og forudsætninger for at realisere deres fulde læringspotentiale. I uddannelsesdebatten er diskussioner om trivsel og stress blevet mere fremtrædende, og EVA har også bidraget med viden i denne debat blandt andet ved at udvikle mål for studierelaterede følelser og ved at se på sammenhængen mellem stress og andre forhold på studiet. På dette ekspertområde vil EVA bruge sin viden fra tidligere undersøgelser til at levere perspektiver på arbejdet med at fremme de studerendes trivsel og læring på landets uddannelsesinstitutioner samt bidrage med mindre, fokuserede analyser.

Frafald

Mange videregående uddannelser er udfordret af høje frafaldsprocenter, og der er en samfundsmæssig interesse i at nedbringe frafaldet. Vi har igennem vores analyser også vist, at frafald hænger nøje sammen med andre væsentlige kvalitetsdimensioner på studierne og de studerendes trivsel. EVA har de seneste år foretaget forskellige frafaldsanalyser på baggrund af forløbsundersøgelsen, og også i 2021 vil EVA bidrage med ekspertviden, der blandet andet kan understøtte uddannelsesinstitutionernes fortsatte arbejde med at nedbringe frafaldet.

Prioriterede temaer i 2021– videregående uddannelse

EVA vil i 2021 gennemføre diverse større undersøgelser og projekter inden for følgende prioriterede temaer:

Praktik i velfærdsuddannelserne

Med dette tema ønsker EVA at sætte fokus på praktikken på velfærdsuddannelserne. Regeringen har styrket sit fokus på de professionsuddannelser, som uddanner til centrale kerneopgaver i velfærdssamfundet. Praktikforløb udgør en stor del af uddannelsestiden på disse velfærdsuddannelser. Det er i praktikforløbene, at de studerende kan afprøve deres viden, færdigheder og kompetencer i praksis og herved lære i den praksis, hvori de senere skal udøve deres profession. Det er således vigtigt, at praktikforløbene er udbytterige for de studerende. EVA ønsker at kortlægge praktikforløbene på velfærdsuddannelserne ved at sammenligne dem i fx omfang, struktur, krav, bedømmelse, praktikvejlederes uddannelse og rolle samt aftagernes rolle. Videre planlægger EVA at undersøge de studerendes oplevelse af og erfaringer med deres praktikforløb i en spørgeskemaundersøgelse. Kortlægningen forventes at rejse relevante spørgsmål om praktikforløbene, som kan undersøges i fx spørgeskemaundersøgelser og kvalitative interview med fx studerende og praktikvejledere.

Overgangen til arbejdsmarkedet

Med coronakrisen er der kommet stort fokus på dimittendledigheden for nyuddannede. Politisk er der etableret en række systemer og incitamentter med henblik på at fremme en stærk sammenhæng mellem uddannelserne og mulighederne for efterfølgende beskæftigelse. Herunder kan nævnes vurderinger af arbejdsmarkedsbehov i form af prækvalifikation af uddannelserne, ledighedsbestemt dimensionering, fokus på relevans i institutionsakkreditering, lovfastsatte aftagerpaneler og det nye bevillingssystem, hvor høj ledighed medfører lavere bevillinger. Der er derfor en række incitamentter til, at de videregående uddannelser løbende sikrer, at deres studerende bliver klædt på til det kommende arbejdsmarked. Med dette tema sætter EVA fokus på, hvordan uddannelsernes arbejde med dette opleves af de nyuddannede. EVA har siden 2016 fulgt studerende på de videregående uddannelser, og vi har data for en stor gruppe af studerende, som vi har fulgt i flere år. I 2021 vil vi gennemføre en undersøgelse blandt studerende, der netop er blevet færdiguddannede, med henblik på at spørge ind til deres oplevelser i forbindelse med afslutningen på uddannelsen, herunder af fx vejledningsindsatser og mulighederne for at koble teori og praksis i løbet af studiet. Vi vil også have mulighed for at spørge ind til de studerendes erfaringer med andre for-

hold, der fremmer en overgang til arbejdsmarkedet, fx studiejob, projektorienteret arbejde og frivilligt arbejde. Vi vil koble disse data med registerdata for løn og beskæftigelse og i det omfang, det er muligt, med de studerendes tidligere besvarelser.

Fortløbende projekt

Forløbsundersøgelse af studerende på videregående uddannelser

EVA fortsætter arbejdet med at følge de studerende på videregående uddannelser i en forløbsundersøgelse, der blev igangsat som led i *Handlingsplan 2017*. Forløbsundersøgelsen giver unikke data om de studerendes perspektiver og oplevelser på deres uddannelser samt giver mulighed for at følge, hvordan disse hænger sammen med forskellige outcomes såsom frafald.

6 Voksen- og efteruddannelse

Politisk har der gennem en årrække været fokus på at styrke indsatsen på voksen- og efteruddannelsesområdet. Det kom til udtryk i trepartsaftalen fra 2017, ligesom der er forventninger om forhandlinger om en ny trepartsaftale i 2021. EVA vil fortsat bidrage med viden til at fremme kvaliteten af og deltagelsen i VEU, herunder med henblik på at mindske negative følgevirkninger i form af vanskeligere betingelser for læring og de økonomiske konsekvenser, som blandet andet coronakrisen i 2020 førte med sig. EVA vil derfor i 2021 arbejde videre med og markere sig på tre ekspertområder inden for VEU-området, ligesom EVA vil prioritere to særlige temaer, nemlig uddannelsesindsatsen til ledige og tilbud til ordblinde voksne.

Overordnede ekspertområder

Vi vil i 2021 formidle både eksisterende og ny viden om følgende ekspertområder:

Basale færdigheder

Hver sjette voksne dansker har svage læsefærdigheder, knap hver syvende voksne dansker har svage regnefærdigheder, og mere end hver fjerde voksne dansker har svage it-færdigheder (PIACC 2011-2012). Dette er et problem for både den enkelte, for arbejdsmarkedet og for samfundet. Voksne med svage basale færdigheder kan desuden være mere forbeholdne over for at deltage i uddannelse, og de kan opleve, at deres færdigheder udgør en udfordring, når de deltager i undervisning. EVA har igennem en årrække prioriteret temaet. EVA vil løbende bidrage med ekspertperspektiver på, hvordan VEU kan bruges til at styrke voksnes basale færdigheder.

Deltagelse i VEU

EVA vil fortsat gennem analyser af deltagelse i VEU understøtte det politiske fokus på VEU-aktiviteten i Danmark og kommende trepartsforhandlinger. Desuden vil EVA fortsat formidle viden om voksnes behov og muligheder for at få vejledning om uddannelse med særligt henblik på gruppen af ufaglærte. I 2021 vil EVA fortsat følge deltagelsen i VEU gennem registeranalyser for at belyse, hvordan VEU-deltagelsen er blevet påvirket af såvel økonomiske konjunkturer som politiske initiativer, herunder indsatser i forlængelse af trepartsaftaler og coronakrisen.

Tilrettelæggelse og kvalitet af voksenuddannelse

Tilrettelæggelse og kvalitet af VEU er afgørende for voksnes lyst til og udbytte af at deltage i VEU. EVA vil i 2021 på baggrund af tidligere analyser og evalueringer bidrage med viden om styrker, svagheder og muligheder ved forskellige måder, hvorpå VEU kan tilrettelægges, herunder digitale læringsforløb, voksenpædagogiske miljøer, vurdering og anerkendelse af realkompetencer (RKV) samt indsatser i forhold til voksne med svage basale færdigheder.

Virksomhedernes brug af VEU

VEU er afgørende for, at virksomhederne løbende kan opkvalificere deres medarbejdere. EVA har derfor tidligere analyseret virksomhedernes brug af FVU (Forberedende Voksenundervisning), AMU (Arbejdsmarkedsuddannelser) og videregående VEU. I 2021 vil EVA arbejde for, at denne viden sammen med mindre, supplerende analyser bliver sat i spil i forskellige formidlings- og dialogaktiviteter med fokus på udbydere såvel som det politiske niveau. Det vil fx være oplagt, at EVA i forbindelse med kommende trepartsforhandlinger om VEU i 2021 bidrager med input om muligheder for at styrke virksomhedernes brug af VEU, såvel i forhold til almen, erhvervsrettet som til videregående VEU.

Prioriterede temaer i 2021 – voksen-/efteruddannelse

EVA vil i 2021 gennemføre diverse større undersøgelser og projekter inden for følgende prioriterede temaer:

Uddannelsesindsatsen for ledige

Coronakrisen har medført stigende ledighed, der aktualiserer behovet for en målrettet uddannelsesindsats for ledige og opsagte. Med beskæftigelsesreformen fra 2015 skulle de ledige tilbydes en individuel, meningsfuld og jobrettet indsats med fokus på at løfte deres kompetencer gennem uddannelse med henblik på at styrke muligheden for varig beskæftigelse. I 2016 gennemførte EVA en spørgeskemaundersøgelse blandt ca. 6.000 ufaglærte dagpengemodtagere, der viste, at næsten to ud af tre ledige kun i mindre grad eller slet ikke oplevede, at samtalerne i jobcentrene tog udgangspunkt i deres behov for uddannelse. Under dette tema vil EVA kunne belyse, hvorvidt uddannelsesindsatsen over for ledige er blevet styrket i de seneste år, og hvordan ledige oplever at kunne drage fordel af uddannelse som vej til beskæftigelse. EVA vil også kunne sætte fokus på indsatser til voksne, der er blevet opsagt, med særligt fokus på indsamling og formidling af gode erfaringer med vejledning og tilbud om uddannelse i forbindelse med opsigelsen.

Tilbud til ordblinde voksne

I Danmark er det en politisk ambition, at der skal være gode muligheder for livslang læring for alle. Socialstyrelsen skønnede i 2019, at over en kvart million voksne er ordblinde (Elbro, 2019). For ordblinde voksne kan det have stor betydning, at de får tilbudt undervisning, som afhjælper eller begrænser deres vanskeligheder ved skriftsproget. For at ordblinde voksne har mulighed for at deltage i uddannelser på lige fod med andre voksne, er det vigtigt, at de får tilstrækkelig støtte. EVA ønsker derfor med dette tema at sætte fokus på VEU-systemets tilbud til ordblinde voksne. EVA planlægger under temaet at evaluere Ordblindeundervisning for Voksne (OBU). EVA ønsker ligeledes at se på, i hvilken grad og hvordan uddannelsesinstitutioner understøtter ordblindes deltagelse i VEU, herunder hvordan specialpædagogisk støtte (SPS) indgår i denne praksis.

Handlingsplan 2021

© 2020 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk og tryk i begrænset oplag til internt brug.

ISBN (www) 978-87-7182-442-1

ISBN 978-87-7182-443-8

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk